

Μαριάννα Δήτσα

Βιογραφικό (Επιμέλεια Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου)

Η Μαριάννα Δήτσα γεννήθηκε στο Βελιγράδι το 1946. Από το Δεκέμβριο του 1957 έζησε στη Θεσσαλονίκη όπου έμαθε τα ελληνικά, φοίτησε στο γυμνάσιο και είχε καθηγητή τον ποιητή και φιλόλογο Γιώργο Θέμελη. Σπούδασε Νεοελληνική Φιλολογία στην Φιλοσοφική Σχολή του Α.Π.Θ. με καθηγητές τον Λίνο Πολίτη, τον Δημήτρη Μαρωνίτη, την Άλκη Νέστορος κ.ά. Συνέχισε τις μεταπτυχιακές σπουδές της στο Παρίσι, όπου παρακολούθησε μαθήματα των André Mirambel, Roland Barthes, Pierre Vidal-Naquet. N. Σβορώνου και Κ.Θ. Δημαρά. Το 1974 υποστήριξε τη διδακτορική διατριβή της (3ου κύκλου) στο Νεοελληνικό Ινστιτούτο του Πανεπιστημίου Paris IV, με επίτη τον Κ.Θ. Δημαρά, και θέμα «La contribution d' Emile Legrand aux études néohelléniques en France». Το 1974 επέστρεψε στην Ελλάδα, παντρεύτηκε με τον Άγγελο Ελεφάντη και συμμετείχε στην ίδρυση του περιοδικού *Πολίτης*.

Η Μαριάννα Δήτσα δίδαξε στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης από το 1976 μέχρι το 2013. Πρώτα υπηρέτησε ως επιμελήτρια στην έδρα της Συγκριτικής ευρωπαϊκής και ελληνικής γραμματολογίας, στη συνέχεια ως ειδική επιστήμονας στα τμήματα Γαλλικής, Γερμανικής και Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Α.Π.Θ. και το 1984 εντάχθηκε, μετά από κρίση, ως λέκτορας στο Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, όπου δίδαξε το μάθημα της νεοελληνικής λογοτεχνίας. Τον Ιανουάριο του 1994 η Μαριάννα Δήτσα εξελέχθηκε, μετά από εκλογή, στη βαθμίδα του αναπληρωτή καθηγητή στο Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας και τον Ιούνιο του 2001 εξελέχθηκε στη βαθμίδα του καθηγητή.

Το επιστημονικό και ερευνητικό έργο της καλύπτει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων ποίησης και πεζογραφίας του 19ου και 20ού αιώνα υπό το πρίσμα της ιστορίας των ιδεών. Μείζων είναι η συμβολή της διατριβής της για τον Emile Legrand στην έρευνα των νεοελληνικών σπουδών κατά τον 19ο αιώνα, στην οποία ανέδειξε πλήρως το πολύπλευρο έργο του σοφού Γάλλου νεοελληνιστή μέσα από αρχειακή έρευνα.

Καρπός της πολυετούς ενασχόλησής της με τον Σ.Α. Κουμανούδη είναι η μελέτη της *Νεολογία και κριτική στον 19ο αιώνα*, που κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Ερμής το 1988. Στη μελέτη αυτή εξετάζει τη διαμόρφωση της γλώσσας της κριτικής στην Ελλάδα, ενώ πραγματεύεται ένα τεράστιο υλικό από πολλές πλευρές, στις οποίες περιλαμβάνεται η ιστορία των ιδεών αλλά και η σύγχρονη γλωσσολογική επιστήμη. Παρουσιάζονται όλες εκείνες τις διεργασίες μέσα από τις οποίες προέκυψε το πολύτιμο για τους νεοελληνιστές λεξικό του Κουμανούδη *Συναγωγή νέων λέξεων*. Με τον Κουμανούδη η Μαριάννα Δήτσα θα ασχοληθεί και στο βιβλίο της *Στο διάμεσο του Διαφωτισμού και ρομαντισμού. Τρεις αναφορές στα γνωστά / άγνωστα του ελλαδικού 19ου αιώνα*, στις εκδόσεις Βιβλιόραμα, 2001.

Η εισαγωγή της στην σχολιασμένη και πλήρως τεκμηριωμένη έκδοση του μυθιστορήματος *Λουκής Λάρας* του Δημητρίου Βικέλα, που δημοσίευσε το 1991 στη σειρά Νέα Ελληνική Βιβλιοθήκη των εκδόσεων Ερμής, θεωρήθηκε ως η μέχρι

σήμερα εγκυρότερη μονογραφία για το σημαντικό αυτό έργο. Οι αρετές της ευρυμάθειας, της διορατικότητας, της ιστορικής γνώσης διακρίνουν και τις μελέτες της για τους Παύλο Νιρβάνα, Samuel Sheridan Wilson, συγγραφέα του μυθιστορήματος *Το Παλληκάριον (1835)*, του Βασιλείου Νικολαΐδη, συγγραφέα του αφηγήματος *Αλή -Χουρσχίδ Μπέης, Επεισόδιον της Ελληνικής Επαναστάσεως* που γράφτηκε στο Παρίσι το 1882.

Το ενδιαφέρον και η πρωτότυπη έρευνα της Μαριάννας Δήτσας για τον 19ο αιώνα εξελίχθηκε παράλληλα με τα ενδιαφέροντά της για την ελληνική και διεθνή σύγχρονη λογοτεχνία. Από το 1983 μέχρι το 1991 ανέλαβε τη διεύθυνση του δεκαπενθήμερου *Λογοτεχνικού Πολίτη* και συνεργάστηκε για πολλά χρόνια με άρθρα, μελέτες, κριτικές, αναδεικνύοντας νέους συγγραφείς, επιχειρώντας μια νέα αποτίμηση των παλιότερων και συμμετέχοντας στη συζήτηση για τις ιδέες στη λογοτεχνία και για τα σύγχρονα λογοτεχνικά ρεύματα και κινήματα.

Η Μαριάννα Δήτσα αγάπησε με πάθος την ελεύθερη σκέψη, την επιστήμη και τις τέχνες, την ομορφιά και τις ιδέες. Απεβίωσε τον Δεκέμβριο του 2023 στη Θεσσαλονίκη.